

- Tarih boyunca kùltürler mekânsal hareketlilik göstermiştir ve bu etkileşimlerle (sürelî de olsa), neredeyse bütün insan toplulukları çokkùltürlü bir deneyime sahip olmuşlardır.
- Küreselleşmenin etkisiyle yaşanan nüfus hareketliliği ve sosyomekânsal dönüşümler, sınırların aşılmasına, yeni sınır biçimlerinin (sanal sınırlar gibi) oluşmasına ve kùltürel çeşitliliklerin artmasına kaynaklık etmeye devam etmektedir.

- İnsan hareketliliğinin, beraberinde kültürel hareketliliğin, bu kadar yoğun olduğu bir dünyada homojen kültürlere rastlamak oldukça zordur.
- Devletler sahip olduğu kültürel çeşitliliklere karşı farklı davranışlar göstermiştir.
- *“Kimi zaman devletler bu çokkültürlü yapıyı korumak için çaba sarf etmişler, kimi zaman bu yapıyı görmezden gelmişler, kimi zaman da türdeş toplum oluşturma gayesiyle alt kültürler ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır” (Barın, 2016:59).*

- Birden fazla kültürel oluşuma sahip çokkültürlü toplumların doğasını ve politik yapısını anlamak için araştırma yapan bilim insanları özellikle *farklılık*, *çokluk* ve *eşitlik* kavramlarına odaklanmışlardır.
- Çokkültürlülük politikalarını gözetten devletler bünyelerinde bulunan farklılıkları tanır ve bu yönde politika geliştirirler (Örneğin Kanada ve Avustralya). Aksine, bu tür yaklaşımlardan uzak yönetsel sistemlerde ise, merkezi otoritenin pekişmesi için çaba gösterirler.

Farklılık Üzerine

Farklılık iki yönlüdür:

Toplumlar hem kendi içlerinde hem de diğer toplumlardan farklılık göstermektedir.

Farklılıklar sadece “marjinal” kültür gruplarının kendi içinde kurduğu bir şey değildir dışarıdan da kurulur.

“Farklılık yalnızca içeriden kurulan bir şey değildir aynı zamanda azınlıkların başkalarının gözündeki temsilleri ve başkalarından gördükleri muameleler aracılığıyla, yani dışarıdan da kurulan bir şey olduğunu kabul etmek demektir”(Modood, 2014: 64).

Teklik, tek kültürlülük algısı beraberinde zenofobik tavırları da getirmekte en büyük eleştirisini çokkültürlülük teorisyenlerinden almaktadır.

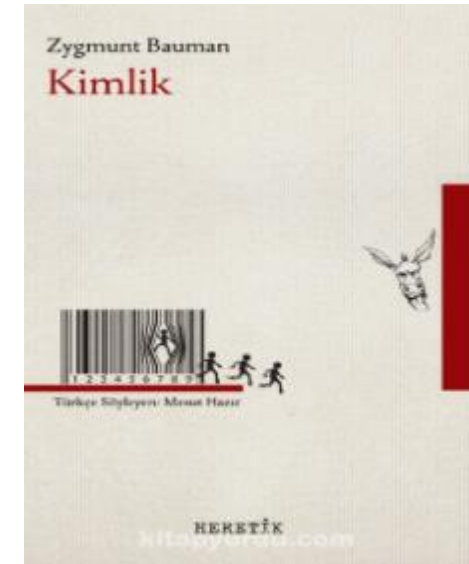
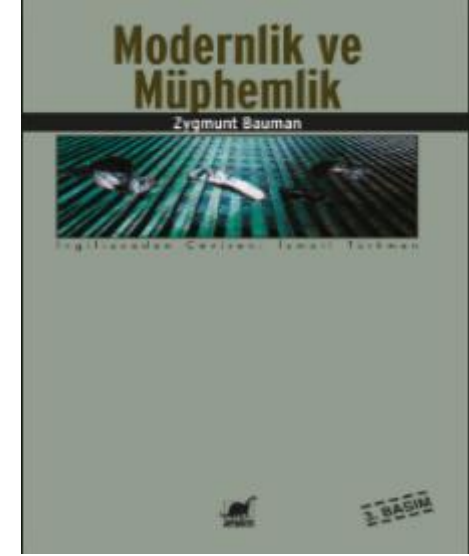
Şan (2016, 74) farklılığı “*sadece kaçınılmaz bir şey değil, aynı zamanda da iyi, değerli ve korunma ve bakılmaya muhtaç bir şey*” olarak tanımlamıştır.

Çokkültürlü toplumlarda farklılıkları tek bir boyutta incelemek mümkün değildir.

Çeşitliliklerin dini, kültürel, etnik, ırk ve cinsiyet boyutları bulunabilir. Örneğin birey Asya Kökenli Amerikalı ve farklı bir Hıristiyan mezhebine sahip kadın olabilir.

Bauman'a göre:

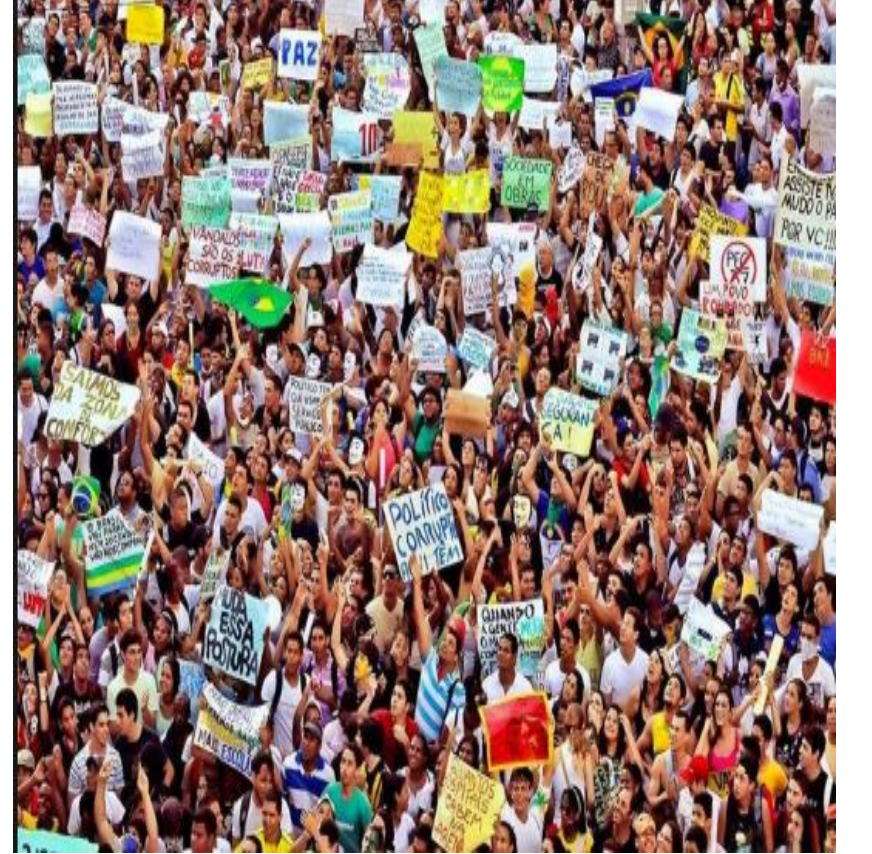
“Farklılık bir baskı olmaktan çıkıp, eylem ve çözüm gerektiren bir sorun olarak yorumlandığı zaman, farklı yaşam biçimlerinin barış içinde birlikte yaşamaları, düşman güçlerin geçici bir dengesi olmaktan başka bir anlamda mümkün hale geliyor. Bir yandan birlikte yaşama ilkesi, evrenselleştirme ilkesinin yerini alabilirken öte yandan hoşgörü önermesi ihtida ve tabiiyet önermelerinin yerine geçebilir (Özgürlük, eşitlik ve kardeşlik modernliğin sloganıydı. Özgürlük, farklılık ve hoşgörü ise postmodernliğin ateşkes formülüdür (Bauman: 2003, 131).

ÇOKLUK ÜZERİNE

Çokkültürlülük sadece kültürel çeşitlilik ile ilgilenen bir düşünce değildir. Toplulukların mekânsal temsiliyetlerini, sınıfsal konumlarını ve siyasal temsiliyetlerini de incelemektedir.

Modood(2014:73)bu bağlamda çokkültür-
cülüğün “çok” anlamını “Çeşitli duyarlılık-
lara, ihtiyaçlara ve önceliklere cevap
verebilecek belirli siyasalar ve siyasalardan
oluşan yapılar oluşturulması suretiyle
çokkültürlü kurumsal düzenlemeler
yapılmasıdır” şeklinde tanımlamıştır.

EŞİTLİK

Eşitlik kavramı üzerine alanyazında birçok tanım yapılmakla birlikte yapılmış tanımlara da pek çok eleştiri getirilmiştir.

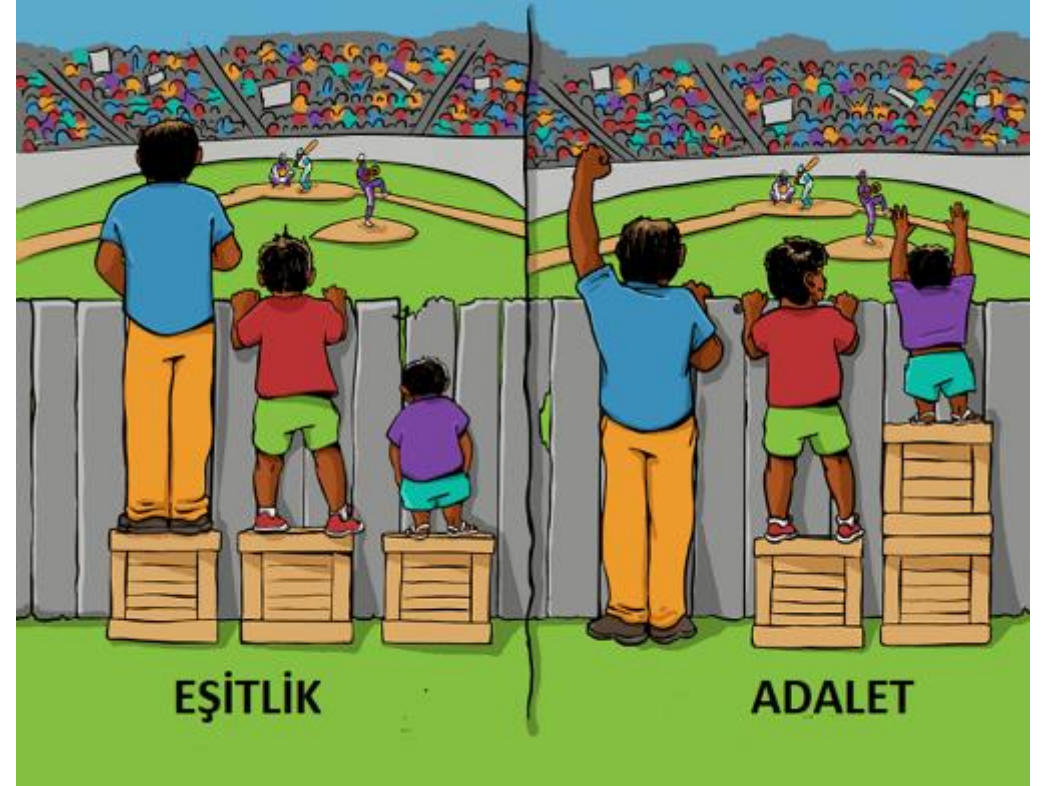
Parekh (2002:306) , Filozoflar tarafından yapılan eşitlik tanımlarının insanların benzerliğine dayandırıldığını ve bunun olumsuz sonuçları olduğunu iddia etmiş ve şöyle devam etmiştir **“Sahip oldukları insan doğası düzeyinde onlara eşitlik tanırken, eşit derecede önemli olan kültürel düzeyde bunu esirgeriz”**.

Kylimcka (1998: 191) da kültür üzerinde durmuş **“ farklılıkların onay görmesi gerçek eşitliğin özüdür”** şeklinde eşitliği tanımlamıştır.

Çok kültürlü toplumlarda eşitlik

- Eşitlik eşit derecede farklı olma özgürlüğünü ve fırsatını kapsar ve insanlara eşit derecede muamele etmek hem benzerliklerini hem de farklılıklarını göz önüne almamızı gerektirir. Eşitlik farklılıklar göz önüne alınmadığında herkese aynı ve benzer muamele etmeyi gerektirir. **Eşit haklar demek özdeş haklar demek değildir;** çünkü farklı kültürel tarihleri ve ihtiyaçları olan insanlar sahip oldukları hakların içeriği ne olursa olsun onlardan yararlanmak için farklı biçimlerde haklara gereksinim duyabilirler.

Çokkültürlülük , toplum içindeki üyelerinin ortak bir uzlaşma alanıyla bir arada bulunduğu bir yapıyı temsil ediyor ise üyeleri için eşit koşullar sağlanmalı ve onların hakları korunmalıdır.

Bir grubun kimliğinin aşağılanması, inkar edilmesi, sanki yokmuş gibi davranılması bir baskı biçimidir. Bu başlı başına bir eşitsizlik biçimidir (Modood, 2014: 80).

Büyük toplum karşısında marjinal kalmış grupların üyelerine bireysel olarak tanınan haklar yetersiz kalmakta, grup olarak da eşit haklar tanınmalıdır.

